

רע"פ 2190/24 - סארי אלקועאין נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 2190/24

לפני: כבוד השופט ח' כבוב

המבקש: סארי אלקועאין

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי באר שבע (כבוד השופטים י' רז-לוי, י' דנינו, פ' גילת כהן מיום 21.2.2024 ב-ע"פ 029484-07-23

בשם המבקש: עו"ד שרה חביב

החלטה

1. לפניי בקשה למתן רשות לערער על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד השופטים י' רז לוי, י' דנינו ו-פ' גילת כהן) בעפ"ג 29484-07-23 מיום 21.02.2024, בגדרו נדחה ערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בבאר שבע (כבוד השופט י' עטר) בת"פ 69245-11-18 ובת"פ 50531-06-18 מיום 10.05.2022.

2. ביום 29.11.2018 הוגש כתב אישום המייחס למבקש 19 עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק); 19 עבירות של גניבת רכב לפי סעיף 413ב לחוק; ו-14 עבירות של הסתייעות ברכב לשם ביצוע עבירה לפי סעיף 43 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961.

3. לשם שלמות התמונה יצוין, כבר עתה, כי ביום 13.01.2020 הורשע שותפו של המבקש, בלאל אלקיעאן (להלן: בלאל), ב-11 עבירות של גניבת רכב לפי סעיף 413 ב(ב) לחוק, בגדרי ת"פ 69298-11-18. ביום 06.04.2020 נגזר דינו של בלאל. בגזר דינו נקבע מתחם עונש הנע בין שלוש לחמש שנות מאסר בפועל, כאשר בסופו של דבר הושת על בלאל עונש של שלוש וחצי שנות מאסר בפועל ומאסרים מותנים, לצד ענישה נלווית. בית משפט השלום בבאר שבע (כבוד השופט א' ברסלר-גונן) נדרש בגזר הדין לשונו בין חלקו של בלאל וחלקו של המבקש בפרשה, תוך שהוא מבצע

הבחנה מפורטת, לפיה חלקו של בלאל קטן מחלקו של המבקש, וכי בלאל למעשה 'הופעל' על-ידי המבקש.

4. ובחזרה לעניינו של המבקש. ביום 26.01.2022, לאחר שמיעת ראיות, ניתנה הכרעת הדין בעניינו של המבקש. כעולה מהכרעת הדין, במספר מועדים שונים שאירעו במשך תקופה בת כחמישה חודשים, גנב המבקש בצוותא עם אחרים 17 כלי רכב שונים אשר חנו בתחומי מדינת ישראל במקומות שונים, והעבירם לעבר הרשות הפלסטינית. אשר על כן, המבקש הורשע ב-17 עבירות של גניבת רכב, בריבוי עבירות של הסתייעות ברכב לשם ביצוע עבירה, ובעבירה אחת של קשירת קשר לביצוע פשע. יצוין, כי המבקש זוכה מאישומים 14-15 בכתב האישום, מחמת הספק.

5. ביום 03.03.2022 נשמעו טיעונים לעונש. לבקשת המבקש, במועד זה צורף כתב אישום שהוגש נגדו בגדרי ת"פ 18-06-50531; לפיו ביום 18.06.2018 הסיע המבקש ברכבו, בתחומי מדינת ישראל, שלושה תושבי הרשות הפלסטינית אשר שהו בישראל שלא כדין. על כן, המבקש הורשע, בהתאם להודאתו, בעבירה אחת של הסעת שלושה שוהים שלא כדין או יותר לפי סעיף 12א(ג)(א1) (ב) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952.

6. ביום 10.05.2022 נגזר דינו של המבקש. תחילה, קבע בית משפט השלום כי משום שהעבירות בוצעו במסגרת תכנית עבריינית שיטתית, יש לקבוע מתחם עונש אחד. בפתח הדברים, ציין בית המשפט כי עבירות גניבות הרכב הפכו ל"מכת מדינה של ממש", כאשר בכל שנה נגנבים אלפי כלי רכב בישראל. בית המשפט הדגיש כי הנזק שנגרם לציבור כתוצאה מכך הוא עצום; וכי מעבר לפגיעה בתחושת הביטחון האישי של הציבור, נושא ציבור בעלי כלי הרכב, בשל ריבוי עבירות אלו, בעלויות כספיות משמעותיות נוספות.

בעת קביעת מתחם הענישה עמד בית המשפט על מדיניות הענישה הנוהגת ביחס לעבירת גניבת רכב, ולאחר מכן, נדרש לנסיבותיו הספציפיות של המבקש. כך, נקבע כי העבירות בוצעו באופן שיטתי במסגרת התארגנות עבריינית מתוככמת שכללה מספר מעורבים, וכי המבקש נטל חלק דומיננטי במספר רב של עבירות לתקופה בת מספר חודשים כ"עיסוק של ממש". לצד האמור, בית משפט השלום נתן דעתו לכך שהיו אלו אחרים שגנבו בפועל את כלי הרכב, וכי המבקש קיבל את הרכבים רק לאחר מכן. בתוך כך, בית המשפט התייחס לעיקרון אחידות הענישה, בראי עונשו של בלאל, וחזר על ההבחנה שבוצעה בגזר דינו של בלאל בנדון, כמפורט לעיל. בנסיבות דנן, נקבע בעניינו של המבקש מתחם ענישה של 6.5 עד 11 שנות מאסר בפועל.

ביחס לעבירה של הסעת שלושה שוהים שלא כדין או יותר, קבע בית משפט השלום מתחם ענישה של מספר חודשי מאסר בפועל, שיכולים להיות מרוצים בדרך של עבודות שירות, ועד תריסר חודשי מאסר בפועל. הגם שנקבע מתחם נפרד, בית המשפט קבע כי ראוי להשית בתוך המתחמים עונש אחד כולל, שיגלם את הענישה בתוך כל אחד מהמתחמים ואת מידת ההצטברות והחפיפה הראויה ביניהם.

7. בעת גזירת עונשו של המבקש בתוך המתחמים, נלקחה בחשבון העובדה כי המבקש נעדר עבר פלילי, כמו גם נסיבותיו האישיות וחלוף הזמן מעת ביצוע העבירות. מנגד, נזקפה לחובתו העובדה שלא הביע כל חרטה ולא הפנים את הפסול בהתנהגותו. הוער, כי הצורך בהרתעה מקבל משנה תוקף עת מדובר בעבירות קלות הטומנות בחובן רווחים כלכליים משמעותיים. בהתאם לכל האמור לעיל, נגזרו עליו 7 שנות מאסר בפועל, מאסרים מותנים ו-18 חודשי פסילת רישיון נהיגה, לצד ענישה נלווית.

8. המבקש ערער לפני בית המשפט המחוזי על גזר דינו, וביום 21.02.2024 נדחה ערעורו. בפסק הדין נקבע כי בית משפט השלום קבע את המתחם כדין וכהלכה, לרבות בראי חומרת מעשה העבירה בנסיבות העניין, ומידת אשמו של המבקש. בית המשפט שלערעור נדרש גם לטענת המבקש בדבר עיקרון אחידות הענישה, בשים לב לעונשו של בלאל. בתוך כך נקבע, כי בית משפט השלום נימק נכוחה את השונות בין השניים; זאת, בשים לב להיקף העבירות בהן הורשע כל אחד מהם, שכן בלאל הורשע ב-11 עבירות והמבקש ב-17; למידת חלקו של כל אחד מהם בביצוע אותן

עבירות; ולמידת אשמו של המבקש וחלקו בעבירות נוספות.

9. דעתו של המבקש לא נחה וביום 14.03.2024 הוגשה הבקשה שלפניי. בתמצית, המבקש טוען כי מתעוררות במקרה זה מספר שאלות עקרוניות החורגות מעניינו הפרטני. ראשית, נטען כי שגה בית משפט השלום בקביעתו כי עבירות גניבת רכב הפכו "מכת מדינה" תוך קביעת מתחם ענישה חמור, שכן לשיטתו לא מדובר במכת מדינה. בנוסף, נטען כי שיקול זה, ככל שקיים, יכול לשמש אך בקביעת הענישה בתוך המתחם. שנית, טען המבקש כי יש להקל בעונשו. לשיטתו, הפער בענישה בינו ובין בלאל אינו מתיישב עם עיקרון האחידות בענישה, באופן שמוביל אף לפגיעה בתחושת הצדק.

10. לאחר עיון, נחה דעתי כי דין הבקשה להידחות.

11. כלל נקוט הוא בידנו כי רשות ערעור ב'גלגול שלישי' שמורה למקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מענינים של הצדדים, או כאשר מתעורר חשש לעיוות דין או אי צדק חמור. כמו כן, כאשר הבקשה נסובה על חומרת עונשו של המבקש, רשות לערער בגלגול שלישי תינתן רק כאשר הוכח שהעונש שנגזר על המבקש סוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת (ראו למשל: רע"פ 697/24 אסתרוביץ נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (05.03.2024)), והאסמכתאות שם). עניינו לא בא בקהל אותם מקרים חריגים.

12. חרף ניסיונו של המבקש לעורר בעניינו שאלה עקרונית, אין כך הדבר. בניגוד לטענת המבקש, מעיון בגזר הדין לא עולה כי לאמירה לפיה עבירת גניבת הרכב היא בבחינת 'מכת מדינה', הייתה נפקות לצורך קביעת המתחם. זאת, מכיוון שבית משפט השלום קבע את המתחם בהתאם למדיניות הענישה הנוהגת; לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות; וכן בראי עיקרון אחידות הענישה. הא ותו לא. בהינתן האמור, לא מצאתי כי בעניינו מתעוררת השאלה העקרונית לה טען המבקש. יוער, כי בהתאם לסעיפים 140 ו-140 לחוק העונשין, ככל שבית המשפט מצא כי קיים צורך בהרתעת היחיד או הרבים, הוא יכול להתחשב בשיקולים אלו "בבואו לקבוע את עונשו של הנאשם, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם" (ראו והשוו גם לאמור בע"פ 3931/13 באום נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (10.06.2014)). כך פעל בית משפט השלום בעניינו. משכך, אין צורך בהכרעה בשאלה האם מדובר ב'מכת מדינה' אם לאו, במקרה זה.

13. אשר לטענת המבקש בכל הנוגע לעיקרון האחידות בענישה, כמתואר לעיל, בתי המשפט דלמטה, לרבות בהליך של בלאל, נתנו דעתם לכך כדבעי, תוך הדגשת הטעמים המצדיקים שונות בענישה בין המבקש ובין בלאל. לא מצאתי פגם בקביעות אלו, לא כל שכן כזה העולה כדי עיוות דין המצדיק מתן רשות לערער. יפים לעניין זה דברי השופט מ' אילן:

"אין כלל אחידות הענישה קובע - א-פרוירי - כי דין אחד לכל העבריינים המורשעים באותו סוג של עבירות, ולא בהכרח ילמד בית-המשפט מהכרעת-הדין או מגזירת-הדין של אחד לגבי חברו (בין שהואשם יחד עם חברו באותו כתב-אישום ובין שלא) [...] כל מקרה והנסיבות המיוחדות שבצדו, לאמור: נסיבות העבירה ונסיבותיו האישיות של הנאשם" (ע"פ 5640/97 רייך נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(2) 433, 470 (1999)).

14. סוף דבר: בקשת רשות הערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, ט"ו באדר ב' התשפ"ד (25.3.2024).

שׁוֹפֵט
